

Cine suportă riscurile contractuale în contextul actual al stării de urgență decretate ca urmare a extinderii pandemiei (COVID-19)?

Organizația Mondială a
Sănătății a declarat
miercuri,

11 martie 2020

că situația generată de
răspândirea virusului
coronavirus (COVID-19)
poate fi caracterizată ca

fiind **pandemie**.

Mai mult decât atât,
începând de luni,

16 martie 2020

în România a fost
decretată

stare de urgență

În acest context, atât la
nivel național, cât și la
nivel internațional
rezultatul direct al
efectelor pandemiei
COVID-19 a fost și este
de așteptat ca va fi în
continuare afectarea
negativă a mediului de
afaceri și a climatului
economic.

Având în vedere că desfășurarea normală a
contractelor, atât pe plan național, cât și pe
plan internațional este îngreunată sau chiar
întreruptă, deși au fost luate măsuri cu privire
la prevenirea și combaterea răspândirii acestui
virus, consecințele economice ale blocajelor
contractuale apărute sau care pot să apară
între partenerii de afaceri nu pot fi neglijate.

Astfel că nu sunt puține cazurile în care
diferiți parteneri contractuali invocă efectele
pandemiei (COVID-19) și așteaptă să le fie
restituite prestațiile sau, pur și simplu, nu
execută contractul.

Care sunt condițiile în care un partener contractual se poate exonera de răspundere?

Ca regulă generală, fiecare partener
contractual trebuie să execute contractul, fie
să facă dovada unei împrejurări neimputabile
care a împiedicat executarea.

Așadar, dacă se află în **ipoteza în care
executarea propriilor obligații contractuale
va fi întârziată sau poate deveni imposibilă**,
o societate trebuie să acorde o atenție sporită
prevederilor contractuale, în special celor care
reglementează **termenele și condițiile de
executare și/sau imposibilitatea de
executare, renegocierea clauzelor
contractuale, precum și a celor privind
riscul contractului, atragerea răspunderii și
suspendarea executării obligațiilor, forța
majoră, sau după caz, încetarea
contractelor**.

1. RISCUL CONTRACTULUI

1.1. În ceea ce privește contractele translative de proprietate, problema transferului riscurilor contractuale este reglementată de art. 1274 Cod civil, care prevede că în ipoteza în care părțile nu au stabilit contrariul, riscul rămâne în sarcina debitorului obligației de predare, chiar dacă proprietatea a fost transferată. Dacă creditorul obligației de predare a fost pus în întârziere, riscul se transferă în sarcina sa de la data punerii în întârziere.

(Liviu Pop, Curs de drept civil – Obligațiile, p. 261, Ed. Universul Juridic, București, 2015.)

Altfel spus, dacă nu s-a prevăzut altfel, chiar dacă s-a transferat proprietatea asupra bunului, dacă bunul nu a fost predat, cel care urmează a-l preda răspunde în continuare pentru bun (de exemplu, A îi vinde o mașină lui B, însă după ce părțile au încheiat contractul (iar prețul nu a fost încă plătit) mașina nu a fost imediat predată de către vânzătorul A. În cele două zile în care aceasta a rămas în deținerea vânzătorului, mașina a fost distrusă în timpul unei furtuni, de un copac care a căzut pe aceasta. În această situație vânzătorul A răspunde în continuare pentru bun, chiar dacă proprietatea a fost deja transmisă către cumpărător, A rămânând obligat să predea o mașină cu aceleași caracteristici, sau, dacă va fi în imposibilitatea de a mai preda o mașină cu aceleași caracteristici întrucât aceasta era un unicat, Cumpărătorul va fi și el absolvit de obligația de a mai plăti prețul, vânzătorul A rămânând răspunzător și pentru prejudiciul adus cumpărătorului pentru imposibilitatea livrării bunului contractat (A nu va fi răspunzător pentru acest prejudiciu dacă imposibilitatea predării s-a datorat unui caz de forță majoră sau caz fortuit – pentru detalii a se vedea mai jos)).

1.2.

Cu privire la **contractele care nu sunt translative de proprietate**, se impune a fi făcută distincția dintre imposibilitatea relativă (parțială) și cea absolută (totală și definitivă) de executare

1.2.1.

În cazul în care **imposibilitatea este temporară și/sau parțială**, se impune a se observa dacă neexecutarea are caracter rezolutoriu (adică are un caracter însemnat sau este de mică însemnătate și cu un caracter repetat) în scopul determinării remediilor contractuale

1.2.2.

În situația în care imposibilitatea de executare este absolută și privește o obligație contractuală importantă, sub aspectul:

(i) forței majore
(ii) cazului fortuit,

art. 1557 Cod civil prevede soluția desființării contractului de plin drept. Efectul incidenței cazului fortuit este același ca al forței majore, respectiv înlăturarea răspunderii civile. Cu toate acestea, potrivit **art. 1351** Cod civil forța majoră și cazul fortuit nu exonerează debitorul de răspundere în orice situație, iar proba acestora se impune a fi făcută de debitorul obligației imposibil de executat. De la regula cu privire la sarcina probei, **Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 29/2020** privind unele măsuri economice și fiscal-bugetare (publicată în Monitorul Oficial nr. 230/21.03.2020) instituie o excepție în art. X (3):

“se prezumă a constitui caz de forță majoră în sensul prezentei ordonanțe de urgență, împrejurarea imprevizibilă, absolut invincibilă și inevitabilă la care se referă art. 1.351 alin. (2) din Codul civil, care rezultă dintr-o acțiune a autorităților în aplicarea măsurilor impuse de prevenirea și combaterea pandemiei determinate de infecția cu coronavirusul COVID-19, care a afectat activitatea întreprinderii mici și mijlocii, afectare atestată prin certificatul de situație de urgență. Prezumția poate fi răsturnată de partea interesată prin orice mijloc de probă.”[subl. noastră]

În acest caz, al obligației imposibil de executat, nu mai trebuie făcută proba existenței forței majore – ea prezumându-se în condițiile de mai sus, iar creditorul obligației imposibil de executat va trebui să răstoarne prezumția dovedind că în situația respectivă condițiile forței majore nu sunt îndeplinite, deși s-a obținut certificatul de situație de urgență.

2. Forța majoră

Forța majoră este o cauză care înlătură răspunderea contractuală, definită **de art. 1351 alin. (2)** Cod civil ca fiind orice eveniment **extern, imprevizibil, absolut invincibil și inevitabil**. Așadar, forța majoră reprezintă un fenomen natural exterior, cu caracter extraordinar, imprevizibil și de neînlăturat, care împiedică în mod obiectiv și fără culpă o persoană să acționeze așa cum ar fi dorit, pentru a preîntâmpina producerea unui prejudiciu. Caracteristicile evenimentelor de forță majoră trebuie să fie: externe autorului prejudiciului, imprevizibile, absolut invincibile și inevitabile.

Pentru a fi considerat caz de forță majoră evenimentul trebuie să împiedice pe oricine (pentru oricine trebuie să fie invincibil și inevitabil) în condițiile și situația creată de contractul dintre părți. Astfel standardul de apreciere este unul extrem – nimeni în situația respectivă nu ar fi putut executa contractul în condițiile respective. De aceea cazurile de forță majoră rămân a fi numai acele situații extreme, grave, absolut imposibil de evitat sau înlăturat.

Efectul incidenței unui caz de forță majoră este înlăturarea în totalitate a răspunderii civile pentru prejudiciile cauzate prin neexecutarea obligațiilor din cauza unui eveniment de forță majoră.

2.1 Certificatul de forță majoră

Sub aspect **probatoriu**, pe plan internațional, se observă o tendință a societăților care se află în imposibilitatea de a-și executa obligațiile contractuale, să solicite și să obțină **avize/certificate de forță majoră care să ateste această imposibilitate**. În China, potrivit Financial Times, numai în prima jumătate a lunii februarie au fost eliberate 3.325 de astfel de certificate. (<https://www.ft.com/content/bca84ad8-5860-11ea-a528-dd0f971feb9c>).

În România, potrivit Legii **nr. 335/2007** a camerelor de comerț din România, camerele de comerț și industrie județene și Camera de Comerț și Industrie a României avizează existența acestor cazuri și influența lor asupra obligațiilor contractuale. Eliberarea avizului de forță majoră se face în baza unei solicitări scrise, semnată de reprezentantul legal, prin care trebuie prezentată situația faptică și argumentele care conduc la încadrarea cazului indicat în caracteristicile forței majore.

Aceste certificate de forță majoră se pot elibera numai dacă există clauza de forță majoră în contract. Dacă nu există nicio clauză de forță majoră, camerele de comerț nu eliberează certificate de forță majoră.

La cerere, Camera de Comerț și Industrie a României avizează existența cazurilor de forță majoră, contra unui cost de 500 euro fără TVA .

(<https://ccir.ro/servicii/avizarea-existentei-cazului-de-forța-majora/>) Solicitarea va cuprinde:

- (i) prezentarea faptică și detaliată a evenimentului,**
- (ii) prezentarea consecințelor în relația cu partenerul contractual și, nu în ultimul rând,**
- (iii) argumentele juridice potrivit cărora evenimentul invocat reprezintă forță majoră.**

De asemenea, dosarul cuprinde cel puțin:

(i) o copie certificată a contractului afectat din evenimentul de forță majoră, cuprinzând clauza de forță majoră;

(ii) atestări de la organele, autoritățile și instituțiile abilitate, de la caz la caz (altele decât Camera de Comerț și Industrie a României), privind existența și efectele evenimentului invocat, localizarea acestuia, momentul începerii și încetării evenimentului (de exemplu, Inspectoratul pentru Situații de Urgență, Primăriei, Administrație Națională de Meteorologie, etc, - în funcție de forța majoră reclamată);

(iii) notificări adresate partenerului contractual în legătură cu apariția evenimentului invocat și efectele sale asupra derulării operațiunilor contractuale.

Oricum, **certificatul/avizul de forță majoră nu are caracter obligatoriu, nu reprezintă dovada absolută, indubitabilă a existenței forței majore**, dar poate reprezenta o dovada a evenimentului.

În practică, instanțele nu sunt ținute de concluziile sau constatările avizului/certificatului de forță majoră, instanța fiind cea care va determina în final dacă a existat un eveniment de forță majoră și care sunt efectele acestuia (putând chiar constata că nu există forță majoră chiar și în cazul în care s-a emis un certificat de forță majoră conform legii).

Forța majoră se poate dovedi cu orice mijloc de probă. Certificatul de forță majoră este un mijloc de probă care poate fi folosit în acest scop, însă el nu elimină celelalte mijloace de probă.

Astfel, certificatul de forță majoră este obligatoriu de obținut numai în cazul în care se prevede expres în contract necesitatea acestuia. De exemplu, dacă în contract se prevede o clauză de forță majoră care impune notificarea co-contractantului într-un anumit interval de timp de la apariția cazului de forță majoră, cu mențiunea că notificarea trebuie să aibă atașată și dovada existenței acestui eveniment, dovadă ce constă în certificatul de forță majoră, lipsa certificatului va face ca notificarea de forță majoră să nu producă efectele scontate pentru ca ar fi incompletă.

În toate celelalte cazuri în care nu se prevede în contract obligația obținerii certificatului de forță majoră (de ex.: avem clauză de forță majoră care nu prevede necesitatea obținerii certificatului sau nu avem nicio clauză de forță majoră), obținerea certificatului de forță majoră nu este obligatorie.

Așa cum am mai spus, certificatul de forță majoră este doar un mijloc de probă, părțile putând folosi orice mijloc de probă pentru a dovedi forța majoră. Astfel că, având în vedere și costul ridicat al obținerii unui certificat de forță majoră, părțile trebuie să evalueze dacă au suficiente probe pentru a dovedi forța majoră și fără certificatul de forță majoră.

Certificatul de forță majoră este diferit de certificatul de situație de urgență („CSU”). Pentru detalii privind CSU, a se vedea mai jos secțiunea Certificatul de situație de urgență. Astfel, dacă certificatul de forță majoră ar putea ajuta pentru a dovedi existența unei forțe majore (care poate duce la exonerarea de răspundere), CSU va avea doar efectele expres menționate de legislația emisă în perioada stării de urgență.

2.2 Certificatul de situație de urgență

Certificatul de situație de urgență (CSU) a fost introdus prin Decretul nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență (**Publicat in Monitorul Oficial nr. 212/16.03.2020.**) „**Decretul 195/2020**”, și apoi menționat și în Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 29/2020 privind unele măsuri economice și fiscal-bugetare („**OUG 29/2020**”) și Ordonanța de urgență a Guvernului **nr. 30/2020** pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru stabilirea unor măsuri în domeniul protecției sociale în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 (**Publicat in Monitorul Oficial nr. 231/21.03.2020**), „**OUG 30/2020**”. CSU se obține gratuit de la Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri.

Conform OUG 29/2020, CSU va folosi „pe durata stării de urgență, întreprinderilor mici și mijlocii, astfel cum sunt definite de Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare, care și-au întrerupt activitatea total sau parțial în baza deciziilor emise de autoritățile publice competente, potrivit legii, pe perioada stării de urgență decretate” pentru a beneficia „de amânarea la plată pentru serviciile de utilități - electricitate, gaze naturale, apă, servicii telefonice și de internet, precum și de amânarea la plată a chiriei pentru imobilul cu destinație de sediu social și de sedii secundare”.

De aceleași facilități vor beneficia în aceleași condiții și notarii publici, avocați, executori judecătorești, cabinetele medicilor de familie, cabinetele stomatologice, federațiile sportive naționale și cluburile sportive etc. Criteriile pe baza cărora sunt stabiliți beneficiarii acestei măsuri se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

Mai mult, penalitățile stipulate pentru întârzieri în executarea obligațiilor decurgând din contractele încheiate cu autoritățile publice de către IMM care dețin CSU nu se datorează pe perioada stării de urgență.

De asemenea, CSU va mai folosi tot întreprinderilor mici și mijlocii pentru a beneficia de prezumția de forță majoră menționată în art. X (3) al OUG 29/2020 (citată mai sus).

Conform OUG 30/2020, CSU va mai folosi, tot pe perioada stării de urgență instituite prin Decretul nr. 195/2020, angajatorilor care „întrerup activitatea total sau parțial în baza deciziilor emise de autoritățile publice competente potrivit legii, pe perioada stării de urgență decretate” pentru a beneficia de indemnizația „pentru perioada suspendării temporare a contractului individual de muncă, din inițiativa angajatorului, potrivit art. 52 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ca urmare a efectelor produse de coronavirusul SARS-CoV-2”.

Astfel, „indemnizațiile de care beneficiază salariații [în această situație, n.n.] se stabilesc la 75% din salariul de bază corespunzător locului de muncă ocupat și se suportă din bugetul asigurărilor pentru șomaj, dar nu mai mult de 75% din câștigul salarial mediu brut prevăzut de Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2020 nr. 6/2020”.

3. Cazul fortuit

Spre deosebire de forța majoră, cazul fortuit este:

- 1)** circumstanțiat unor împrejurări obiective care privesc însăși natura internă a lucrului sau sfera de activitatea, control și influență a debitorului;
- 2)** relativ imprevizibil (adică se raportează la persoana responsabilă a cărei conduită este evaluată potrivit diligenței și prudenței ordinare impuse de societate);
- 3) relativ invincibil și inevitabil** (prin raportare la posibilitățile pe care, în mod normal, le avea la dispoziție persoana responsabilă pentru a elimina riscul producerii acestui eveniment).

Spre deosebire de forța majoră, care împiedică pe oricine, cazul fortuit este circumstanțiat și analizat cu privire la persoana celui care trebuia să execute (de data aceasta nu oricine este împiedicat să execute în condițiile date, ci persoana respectivă – cu informațiile pe care le avea, cu pregătirea pe care o avea - a fost împiedicată fortuit să execute). Este posibil ca alte persoane să poată executa în condițiile respective.

Forța majoră și cazul fortuit nu pot fi invocate pentru contractele încheiate în perioada evenimentului sau atunci când el devenise previzibil întrucât condiția imprevizibilității nu mai este îndeplinită.

Forța majoră și cazul fortuit nu se pot invoca cu privire la obligația de a preda bunuri de gen (de ex. cereale, alimente, inclusiv bani). Bunurile de gen nu pier și pot fi înlocuite cu altele de același gen, întrucât ar trebui să se găsească în zone neafectate de evenimentul de forță majoră. Doar dacă bunurile respective au pierit definitiv și nu se pot găsi nicăieri, se poate vorbi eventual de o forță majoră. Deci, în asemenea situații debitorul obligației respective trebuie să găsească soluții de a furniza bunul respectiv din alte zone, de pe alte piețe. Faptul că obligația de a preda bunurile respective devine mult mai oneroasă nu

justifică un caz de forță majoră și nici de caz fortuit, dar poate justifica impreviziune (a se vedea mai jos detalii despre impreviziune). Contractual, părțile își pot asuma riscul în caz de forță majoră și caz fortuit, renunțând la beneficiul de a invoca un asemenea eveniment pentru a fi exonerat de răspundere.

Dat fiind caracterul absolut invincibil, inevitabil și absolut imprevizibil al forței majore, este încă discutabil dacă forța majoră poate face obiectul renunțării anticipate la beneficiul ei de către debitorul obligației devenite imposibil de executat.

Părțile pot agreea contractual clauze de forță majoră (sau de caz fortuit) care pot cuprinde:

1.

detalierea cazurilor de forță majoră

prin listarea evenimentelor pe care părțile le consideră a fi forță majoră. Listarea acestor evenimente poate fi limitativă (caz în care clauza este favorabilă creditorului obligației imposibil de executat întrucât dacă un eveniment nu este listat atunci debitorul și-a asumat riscul și nu va putea invoca forța majoră) sau exemplificativă (caz în care lista evenimentelor se va putea completa cu orice eveniment care îndeplinește condițiile prevăzute de lege sau de contract); dacă epidemia/pandemia nu sunt incluse în lista cazurile de forță majoră precizate în contract și enumerarea este limitativă, debitorul și-a asumat riscul de a livra și în cazul unei epidemii/pandemii și nu va fi exonerat de răspundere dacă nu își va putea executa obligația;

2.

procesul de invocare a forței majore - de exemplu, se detaliază procesul de notificare a apariției evenimentului: în ce termen trebuie emisă notificarea apariției evenimentului, ce fel de informații va cuprinde notificarea, ce fel de documente trebuie atașate (de ex. originalul certificatului de forță majoră emis de camerele de comerț și industrie), etc.

3.

asumarea riscului: asumarea riscului de forță majoră de una din părți sau de ambele înseamnă practic eliminarea posibilității de a se mai invoca forța majoră (de una din părți sau de ambele părți)

4.

obligația de limitare a riscului: această obligație este a debitorului care dorește să invoce forța majoră în sensul că va trebui să ia toate măsurile necesare pentru a minimiza efectele forței majore asupra contractului (vorbim despre o obligație mai puternică/agravată decât simpla bună credință cu care ambele părți trebuie să acționeze chiar și în caz de forță majoră și să ia măsurile rezonabile de protejare a drepturilor din contract)

În condițiile în care forța majoră sau cazul fortuit nu pot fi invocate ca pârghii legale pe a evita executarea unui contract în situații extreme când obligațiile părților nu sunt imposibil de executat dar devin mult mai oneroase, o atenție sporită trebuie acordată atât excepției de neexecutare, cât și impreviziunii.

4. Excepția de neexecutare

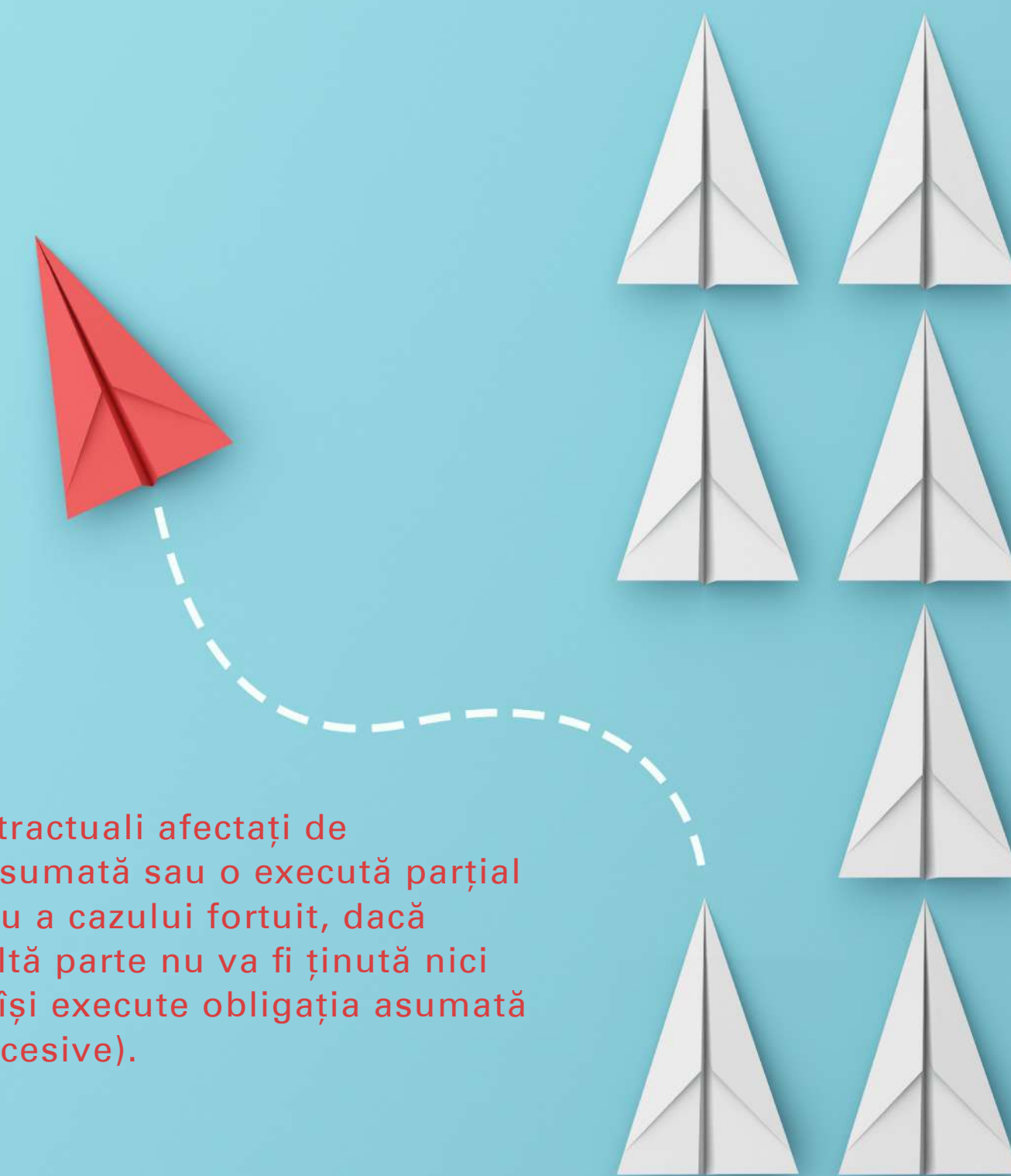
În condițiile în care unul dintre partenerii contractuali nu își execută obligațiile din cauza unui eveniment (care nu reprezintă forță majoră sau caz fortuit), celălalt partener contractual este îndreptățit să nu execute contractul, la rândul său.

Potrivit art.1556 Cod civil,

„(1) Atunci când obligațiile născute dintr-un contract sinalagmatic sunt exigibile, iar una dintre părți nu execută sau nu oferă executarea obligației, cealaltă parte poate, într-o măsură corespunzătoare, să refuze executarea propriei obligații, afară de cazul în care din lege, din voința părților sau din uzanțe rezultă că cealaltă parte este obligată să execute mai întâi. (2) Executarea nu poate fi refuzată dacă, potrivit împrejurărilor și ținând seama de mica însemnătate a prestației neexecutate, acest refuz ar fi contrar bunei-credințe”.

Astfel, cu respectarea principiului proporționalității și al bunei-credințe, celălalt partener contractual are dreptul de a refuza executarea propriei obligații, prin ridicarea excepției de neexecutare.

În consecință, dacă unul dintre partenerii contractuali afectați de pandemia COVID-19 nu își execută obligația asumată sau o execută parțial (inclusiv până la intervenirea forței majore sau a cazului fortuit, dacă asemenea cazuri sunt incidente), atunci cealaltă parte nu va fi ținută nici ea să își execute obligația, sau va fi ținută să își execute obligația asumată proporțional (dacă este vorba de prestații succesive).

5. Impreviziunea

Principiul imprevizunii se aplică, în general, în cazul contractelor cu executare succesivă sau afectate de un termen suspensiv. Astfel, dacă executarea contractului a devenit excesiv de oneroasă datorită unei schimbări excepționale a împrejurărilor care ar face vădit injustă obligarea debitorului la executarea obligației, se poate obține în instanța ajustarea contractului sau încetarea acestuia. Simpla creștere a valorii prestației în raport cu contraprestația nu conduc automat la posibilitatea invocării imprevizunii. Astfel dacă executarea a devenit rezonabil mai oneroasă, partea respectivă este ținută/obligată să execute întrucât este vorba de riscul contractului (părțile își asumă în mod rezonabil că obligațiile lor pot deveni mai oneroase pe parcursul contractului) Executarea prestațiilor trebuie să fi devenit **excesiv** (nu doar rezonabil) de oneroasă ca urmare a unei împrejurări ulterioare semnării contractului care a afectat echilibrul dintre contraprestații (i.e. face vădit injustă obligarea debitorului la executarea obligației).

Condițiile în care poate fi invocată impreviziunea sunt:

- 1.** schimbarea împrejurărilor a intervenit după încheierea contractului;
- 2.** schimbarea împrejurărilor, precum și întinderea imprevizunii nu au fost și nici nu puteau fi prevăzute de către debitor, în mod rezonabil, în momentul încheierii contractului;
- 3.** debitorul nu și-a asumat riscul schimbării împrejurărilor și nici nu putea fi în mod rezonabil considerat că și-ar fi asumat acest risc (de ex. în cazul jocurilor de noroc, sau contractelor de tip futures unde părțile își asuma asemenea riscuri); debitorul a încercat, într-un termen rezonabil și cu bună-credință, negocierea adaptării rezonabile și echitabile a contractului.

Remediile contractuale, în cazul întrunirii condițiilor imprevizunii, sunt adaptarea contractului sau încetarea acestuia, la care părțile pot ajunge prin negociere sau, în cazul lipsei unui acord, pot fi dispuse de instanță (care va stabili și momentul și condițiile încetării dacă echilibrul contractul nu se poate restabili prin adaptarea clauzelor contractului).

În practică părțile negociază și clauze de impreviziune (denumite și clauze de hardship) prin care părțile practic elimină (pentru ambele sau numai pentru una din părți) beneficiul imprevizunii. Cu alte cuvinte, prin acest tip de clauze părțile declară că își vor executa obligațiile chiar și în situația în care devin mai oneroase din motive care excedă voinței lor și care nu puteau fi prevăzute la data încheierii contractului și că impreviziunea nu va putea fi invocată în asemenea situații, renunșând la dreptul de a invoca impreviziunea.

Recomandări

Având în vedere situația actuală determinată de extinderea pandemiei (COVID-19), recomandăm analiza atentă a fiecărui contract în parte (cu o mare atenție acordată clauzelor de forță majoră, impreviziune/hardship, executarea obligațiilor (termene și condiții), modificarea contractelor și urmărirea ca soluție primordială a salvării sale și în subsidiar soluții de exonerare de răspundere.

În această perioadă credem că negocierea rezolvării situațiilor apărute ca urmare a pandemiei cu COVID-19 și a măsurilor luate de state pentru limitarea efectelor acesteia va aduce mai multe beneficii părților decât litigiile.

Renegocierea clauzelor contractuale, încercarea de a re-echilibra prestațiile părților s-ar putea dovedi mai rapidă, mai eficientă, mai costisitoare și va salva contractul. Inițierea unui litigiu în această perioadă – având în vedere și suspendarea ședințelor instanțelor și protestul magistraților – va fi mai costisitoare și va oferi părților o rezolvare într-un termen foarte lung care va afecta ambele părți, o rezolvare care s-ar putea dovedi a fi inutilă la momentul la care instanța se va pronunța asupra cazului.

Laura Toncescu

Partner,
Head of KPMG Legal-
Toncescu și Asociații
ltoncescu@kpmg.com

Vlad Peligrad

Partner, KPMG Legal-
Toncescu și Asociații
Head of Litigation & Dispute
Resolution
vpeligrad@kpmg.com

Oana Caloian

Senior Managing
Associate,
KPMG Legal- Toncescu și
Asociații
ocaloian@kpmg.com

KPMG Legal
— TONCESCU & ASOCIATII

© 2020 KPMG Legal acts in Romania through Toncescu și Asociații SPRL, a Romanian law firm, member firm of the KPMG network of independent firms affiliated with KPMG International Cooperative and of the KPMG Global Legal Services (GLS) Network consisting of over 2,400 multidisciplinary legal professionals across 77 jurisdictions and affiliated with the global network of KPMG member firms, which has over 200,000 professionals.

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.